

แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีตามแนวคิดประชาสังคมแนวใหม่

Development guidelines a good citizenship that affecting to new civil society

ชัยยศ จินารัตน์¹

Chaiyod Jinarat¹

Received : June 26, 2020; Revised : October 4, 2020; Accepted : October 5, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบแบบจำลองความเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบความเป็นพลเมืองดี ที่มีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยวิธีใช้แบบสอบถามที่ได้รับการพัฒนาความตรงและความเชื่อมั่นจำนวน 44 ข้อ สำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และอำนาจเจริญจำนวน 350 คน ใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้น มาวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบ ด้วยสถิติ วิเคราะห์องค์ประกอบแบบ Generalized Least Square และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยองค์ประกอบแบบจำลองความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วย ความรู้ การเคารพกฎหมายและทำงานสาธารณะ การมีส่วนร่วมและเคารพความแตกต่าง รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม 2) ปัจจัยองค์ประกอบแบบจำลองความเป็นพลเมืองดีมีอิทธิพลในการพยากรณ์ร่วมกันต่อประชาสังคมแนวใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 3) แนวทางการพัฒนาการนำไปใช้ประโยชน์นั้น เน้นการพัฒนาความรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, ความเป็นพลเมืองดี, ประชาสังคมแนวใหม่

---

¹หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น; Doctor of Philosophy Program in Political Science, The Eastern University of Management and Technology, Thailand; e-mail : chaigyod.j@umt.ac.th

Abstract

This research aimed 1) To analysis a model factor of a good citizenship 2) To analysis a model factor affecting to new civil society 3) To presented a development guidelines of 2 variable. This research is a quantitative research. By used development of validity and reliability questionnaire by number of 44. The sample data collection of people in Ubonratchathani and Amnat Charoen province. Using the method of Stratified random sampling by number of 350 with factor analysis, Generalized Least Square analysis and multi regression analysis.

The results of research found that 1) The model factor of good citizenship included knowledge, respect of law, public work, participation and respect of difference including social responsibility 2) The model factor were influential to prediction of new civil society with the statistic significant level at .00. 3) There were implementation to stress knowledge development and social responsibility essentially.

Keywords : Development, Good citizenship, New civil society

บทนำ (Introduction)

สิ่งที่ปกป้องมนุษยชาติได้ มิใช่อาวุธที่แต่ละประเทศต่างพัฒนา และเร่งมือผลิตขึ้นมาแล้วนำไปใช้ในกิจกรรมสงคราม หากแต่เป็นความร่วมมือ และร่วมใจกันในการต่อต้านต่อสิ่งที่เข้ามาคุกคามชีวิตมนุษย์ เช่น ความทุกข์อันเกิดจากภายในจิตใจของตนเอง แล้วมันส่งผลให้ชีวิตตกต่ำ และตกเป็นเหยื่อต่อความต้องการทางโลก ส่วนสิ่งสำคัญที่มนุษย์ต่างละทิ้งไปเสียหมด กลับเป็นสิ่งที่เดียวที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นมนุษย์ชาติอย่างแท้จริง โดยเฉพาะความเมตตา และเข้าใจผู้อื่น มีฐานะเช่นเดียวกันกับตน ดังนั้น การทำความเข้าใจเสียใหม่เกี่ยวกับ ความเป็นพลเมือง ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ย่อมช่วยให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันต่อการดำรงไว้ซึ่งสังคมของมนุษย์ได้ โดยปราศจากความขัดแย้งที่นำมาสู่การใช้กำลังความรุนแรงอย่างไร้เหตุผล ประเด็นสำคัญนั้นอยู่ที่ การรักษาอิสรภาพด้านจิตปัญญาของผู้นำ ย่อมนำไปสู่การคืนอิสรภาพที่แท้จริงให้แก่สังคมได้เช่นเดียวกัน (Phra Brahmagunabhorn P.A. Payutto, 2004)

ปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดความหายนะของเหล่ามนุษยชาตินั้น เป็นผลจากความเห็นแก่ตัว และการหลงยึดติดไปกับอำนาจของผู้ปกครองประเทศ ซึ่งมักพบว่า มีความบกพร่องด้านศีลธรรม

กล่าวคือ ไม่สามารถแสดงความรับผิดชอบได้ในฐานะผู้นำประเทศ ในขณะที่ผู้นำในอีกหลายประเทศต่างแสดงบทบาทของตนต่อการเผชิญหน้ากับภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคด้วยจริยธรรมแต่เพียงประการเดียว ส่วนในประเทศที่มีจริยธรรมล้าหลัง กลับต้องเผชิญกับความรุนแรงของภัยธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้นี้ จำเป็นต้องนำเอาคำว่าความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ย้อนกลับมาทบทวนเสียใหม่ เพื่อทำความเข้าใจต่อบทบาทที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกยุคธรรมชาติเอาคืน โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม อีกทั้งยังรวมถึงการเคารพต่อบทกฎหมาย ที่บังคับใช้ได้เฉพาะกลุ่มคนชั้นล่าง ซึ่งมีได้หมายถึงครบทุกชนชั้น อีกทั้ง ยังผ่านกิจกรรมสาธารณะ และการอุทิศตนเพื่อทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ที่มีความเป็นไปได้เฉพาะในทางทฤษฎี แต่เพียงเท่านั้น ส่วนตามสภาพของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ประชาชนไม่มีส่วนร่วมแม้แต่เพียงการระดมความคิด อันเป็นเพียงการจัดฉากสาธารณะขึ้นมาอวดโชว์ความเป็นประชาธิปไตยแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ผลที่ปรากฏขึ้น ประชาชนกลับจำเป็นต้องพึ่งพาตนเองเป็นหลัก กล่าวคือ จำเป็นต้องพัฒนาระบบความคิดของแต่ละคนให้ก้าวพ้นไปจากความคับแคบของอำนาจรัฐ ทั้งนี้ เพราะ แนวคิดของรัฐมีสภาพแบบเก่า ที่ย่ำอยู่บนการทำลายคนอื่นให้ย่อยยับ เพื่อความอยู่รอดของตนเองเพียงเท่านั้น

ความเป็นพลเมืองที่ดีจึงถูกบัญญัติขึ้นไปตามความเห็นของบรรดานักวิชาการจำนวนหนึ่ง ที่พิจารณาเพียงผิวดินเฉพาะหน้าที่ของทุกคน ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ หากแต่มิได้นำเอาหลักของความเป็นจริง คือทุกชีวิตมีความเสมอภาคกันมาทำความเข้าใจในความหมายที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งในกรณีนี้หมายถึงความเป็นประชาคมโลก คือการเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของทุกชีวิตที่เสมอภาคกัน โดยเฉพาะในยามวิกฤติ ที่ขัดสนแม้แต่ปัจจัยของการดำรงชีวิต อันได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค รวมไปถึงที่พักอาศัยอันปลอดภัย เพราะฉะนั้นหลักการเดียวที่ต้องทำความเข้าใจเสียใหม่นั้น เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองที่ดี ที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเอง สมาชิกในครอบครัว และผู้คนทั้งโลก จึงจะดีพอสำหรับนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมที่มีทั้งอิสรภาพทางความคิด และจิตปัญญาในระดับสังคมประกอบไปด้วยกัน (Phra Brahmaganubhorn P.A. Payutto, 2004)

ดังนั้นความเป็นพลเมืองดี เป็นเรื่องที่เราเข้าใจได้ไม่ยาก หากแต่ไม่สามารถนำไปลงมือปฏิบัติให้ได้ผล ตามความคาดหวังทั้งในระดับบุคคล หรือระดับประเทศได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีความเห็นที่ยังไม่ถูกต้องตรงกัน ดังเช่น Viphatphumiprathes (2013) มีความเห็นว่า ความเป็นพลเมืองดี เป็นคุณลักษณะของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) เคารพกติกา: ยอมรับความ

เสมอภาคของผู้อื่น เคารพกฎหมาย ยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้น ยอมรับวิธีแก้ไขปัญหา และการไม่ใช้ความรุนแรง 2) เคารพสิทธิผู้อื่น : ไม่คุกคามเสรีภาพผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อน นิยมเหตุผล ยอมรับความหลากหลาย และแตกต่างระหว่างบุคคล มองเห็นความเป็นพลเมือง และการเป็นเจ้าของประเทศของผู้อื่นเท่ากับตน 3) รับผิดชอบ: พึ่งตนเอง ไม่ตรงอยู่ใต้อำนาจ หรือการอุปถัมภ์ของผู้ใด ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ไม่สร้างปัญหา และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ในขณะที่ Ayutthasirikul (2018) ชัดแย้งว่า ความเป็นพลเมืองดี เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในประเทศ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ: เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อน ใช้เหตุผล ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวม ยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้น 2) มีส่วนร่วม: เอาใจใส่ติดตามปัญหา ติดตามนโยบายและแผนงานการพัฒนาสังคมของรัฐบาล มีส่วนจัดการกับปัญหา และการแก้ไขปัญหในชุมชน 3) รักษาความเป็นธรรม: ไม่นิยมความรุนแรง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย รู้จักคัดค้านความไม่ชอบธรรม การเอาเปรียบกันเองในสังคม และต่อต้านการกระทำที่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของมนุษย์ ส่วน Kuan& Lam (2013) กลับอธิบายว่า ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความแข็งแกร่งของสังคมประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ (Economy Equality) ประกอบอาชีพสุจริต เข้าถึงแหล่งอาหาร ยา รักษาโรค และสิทธิในการอยู่ดีกินดีเท่าเทียมกับผู้อื่น 2) ความเท่าเทียมกันด้านการเมือง (Political Equality) เลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงโดยปราศจากการครอบงำ หรือตกอยู่ใต้อำนาจผู้ใด 3) ความเท่าเทียมกันด้านสังคม (Social Equality) รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ยอมรับความแตกต่างตระหนักในคุณค่าของตน อดทนต่อความหลากหลาย ถ่ายทอดค่านิยมที่ดี 4) มีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน (Community Participation) รับข้อมูลข่าวสาร เสนอแนะทางเลือก ติดตามการปฏิบัติงาน แสดงความเห็น เสียสละแรงงาน บริจาคทรัพย์สิน 5) เคารพกฎหมาย (Obey Law) ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ก่อความเดือดร้อน และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 6) จงรักภักดี (Loyalty) ถ่ายทอดค่านิยมที่ดีของสังคม และส่งเสริมคุณค่าสังคม 7) เคารพส่วนใหญ่ (Majority) ประโยชน์ส่วนรวม ข้อตกลง กติกา และข้อบังคับ 8) เสียสละ (Sacrifice) ทำงานสาธารณะ

เพราะฉะนั้นการทำความเข้าใจให้ตรงกันดีเสียก่อนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องย่อมช่วยให้เกิดการคลายความสงสัย และนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งสันติภาพได้แน่นอน โดยเฉพาะการทำให้เกิดเป็นประชาสังคมในแนวใหม่ เป็นสังคมที่เน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เนื่องจากทุกฝ่ายตระหนักถึงผลกระทบต่อนันทภาพที่เกิดขึ้นในสังคม ดังเช่น Suthas na Ayudaya (2010) ได้อธิบายไว้ว่า ประชาสังคมยุคใหม่คือกลุ่มคนที่รับรู้ปัญหาของสังคมที่ซับซ้อน แล้วสมัครใจ

เข้าร่วมกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกพลเมืองที่เน้นความรับผิดชอบของทุกคนที่มีต่อสังคม ร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันสร้างสมานฉันท์ และรู้จักเอื้ออาทรต่อกันและกันของคนทั้งสังคม และด้วยนิยามนี้ ประชาสังคมยุคใหม่ต้องอาศัยปัจจัยอันเป็นองค์ประกอบอิทธิพลประกอบด้วย กลุ่มคน ด้วยโอกาสในสังคม ความเชื่ออันเป็นอุดมการณ์หลักของกลุ่ม การประกอบกิจกรรมอาสาสมัคร และเครือข่ายความร่วมมือ เพราะฉะนั้นองค์ประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสาร และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชาสังคมตามรูปแบบเดิมอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างในรายละเอียด โดยเฉพาะจุดเน้นสำคัญที่เปลี่ยนมุมจากเดิมไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิมของสมาชิกในชุมชน ไปจนถึงการให้ความสำคัญต่อคุณธรรมพลเมือง (Civic Morality) ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญที่นำไปสู่วิวัฒนาการของประชาสังคมยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์

ดังนั้น ความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างความเป็นพลเมืองดี ย่อมมีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่ได้อย่างชัดเจน หากแต่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจัยองค์ประกอบแบบจำลองความเป็นพลเมืองดี และแบบจำลองประชาสังคมแนวใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบความเป็นพลเมืองดี ที่มีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ที่มีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเชิงปริมาณนี้ พัฒนาแบบสอบถามจำนวน 44 ข้อชนิดมาตรวัด 5 ระดับจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในประเทศ และจากการต่างประเทศ แล้วนำมาทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และอำนาจเจริญ จำนวน 350 คนข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้น แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ Generalized Least Square เพื่อทดสอบความพอดีของแบบจำลองที่ได้ ก่อนนำไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สำหรับนำเอาปัจจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลการพยากรณ์ต่อตัวแปรผล สำหรับนำไปจัดทำรายงานข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

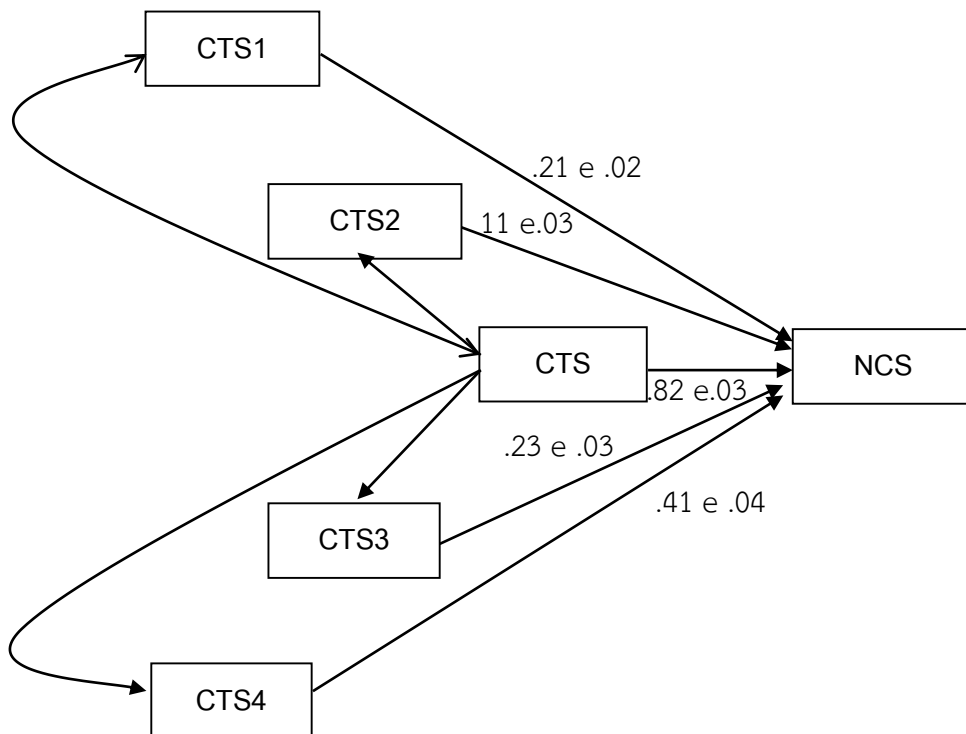
1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของงานวิจัยนี้ เป็นเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ซึ่งมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากการประกอบอาชีพอิสระที่มีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท ต่อเดือน และนิยมใช้สื่อ Online ประเภท Line ประมาณ 3-4 ชั่วโมงต่อวัน ในระหว่างเวลา 13.00-15.00 น. และมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยความกระตือรือร้นในบางปัญหา ที่เห็นว่ามี ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันเท่านั้น รวมถึง มีความเห็นต่อการแสดงความคิดเห็นของคน ในสังคมปัจจุบัน มีสภาพที่สามารถทำได้ในบางกรณีเท่านั้น โดยเฉพาะที่มีหน่วยงานรัฐปกป้อง

2) แบบจำลองความเป็นพลเมืองดีมีปัจจัยองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ โดยมีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบระหว่าง .48-.77 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มี ตัวบ่งชี้ 4 ข้อ โดยมีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบระหว่าง .53-.61 ด้านการมีส่วนร่วม และเคารพความ แตกต่าง มีตัวบ่งชี้ 7 ข้อ โดยมีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบระหว่าง .36-.75 และด้านการเคารพ กฎหมายและทำงานสาธารณะ มีตัวบ่งชี้ 10 ข้อ โดยมีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบระหว่าง .42-.63 หากแต่แบบจำลองความเป็นพลเมืองดีนี้ มีมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อยและ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 (SD. 52)

3) แบบจำลองประชาสังคมแนวใหม่ (NCS) มีมาตรฐานปานกลาง โดยมีปัจจัยองค์ประกอบ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้นำและกลุ่มสนับสนุน มี 7 ตัวบ่งชี้ และมีน้ำหนักปัจจัย องค์ประกอบระหว่าง .45-.60 ด้านประเด็นสาธารณะ มี 10 ตัวบ่งชี้ ที่มีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบ ระหว่าง .44-.74 และด้านกิจกรรม มี 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีน้ำหนักปัจจัยองค์ประกอบระหว่าง .50-.85 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นองค์ประกอบด้านกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 (SD. 53)

4) ปัจจัยองค์ประกอบแบบจำลองความเป็นพลเมืองดี (CTS) ที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ ประชาสังคมแนวใหม่ ประกอบด้วย 4.1) การเคารพกฎหมายและทำงานสาธารณะ (CTS4) (Beta .41, e .04) 4.2) ความรู้ (CTS1) (Beta .21, e .02) 4.3) การมีส่วนร่วมและเคารพความแตกต่าง (CTS3) (Beta .23, e .03) และ 4.4) ความรับผิดชอบต่อสังคม (CTS2) (Beta .11, e .03) ทั้งนี้ มีสัมประสิทธิ์พยากรณ์รวมกันได้ 100.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ดังสมการ และ ภาพประกอบต่อไปนี้

$$NCS = .41(CTS4)+.21(CTS1)+.23(CTS3)+.11(CTS2)$$

ภาพประกอบที่ 1 การพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ให้มีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่

ส่วนแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ให้มีผลต่อประชาสังคมแนวใหม่นั้น เน้นการเคารพกฎหมายและทำงานสาธารณะ ความรู้ การมีส่วนร่วมและเคารพความแตกต่าง รวมถึงเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การประกอบอาชีพสุจริต และการไม่ประพฤติผิดกฎระเบียบของสังคม

ซึ่งจากวิจัยดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้อง และขัดแย้งในบางส่วนกับผลงานวิจัยของ Khampongpeee and Panichprinchai (2017) ศึกษา การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี แล้วพบว่ามี 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย อิสรภาพและพึ่งพาตนเอง ซึ่งมีน้ำหนักปัจจัยระหว่าง .37-.46 พึ่งพาตนเอง ไม่อยู่ใต้อำนาจผู้อื่น เจ้าของชีวิตตนเอง องค์ประกอบความเท่าเทียมกัน มีปัจจัยความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ซึ่งมีน้ำหนักปัจจัยอยู่ที่ .45 และ .49 ในขณะที่องค์ประกอบ การยอมรับความแตกต่าง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้าน การเคารพความแตกต่าง และยอมรับความต่างต่างนั้นได้ มีน้ำหนักของปัจจัย .46 และ .45 นอกจากนี้แล้ว องค์ประกอบด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีปัจจัยประกอบด้วย การเคารพสิทธิตนเอง (.39) รักษาสิทธิอันชอบธรรม (.49) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม มี

ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม (.40) รู้จักหน้าที่ (.40) และจิตสำนึกสาธารณะ (.53) องค์ประกอบที่ 6 ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม ซึ่งมีปัจจัยเข้าใจกลไกรัฐ (.43) วิถีประชาธิปไตย (.42) เคารพกฎหมาย (.42) ส่วนองค์ประกอบสุดท้าย องค์ประกอบคุณธรรม มีปัจจัยด้านวินัย (.38) ซื่อสัตย์สุจริต (.38) และรู้ดีรู้ชั่ว (.38) ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า แบบจำลองเชิงทฤษฎีมีความกลมกลืนระดับดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 รวมถึงแนะนำให้เร่งพัฒนาคุณลักษณะด้านอริสราภาพ การพึ่งพาตนเอง และความเท่าเทียมกันให้แก่ประชาชน ประเด็นสำคัญซึ่งไม่ตรงกันมากนักนั้น เกี่ยวกับ ความสอดคล้องตรงกันของแบบจำลองที่วิเคราะห์ได้ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากมีน้ำหนักของปัจจัยองค์ประกอบไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานเท่าใดนัก โดยเฉพาะ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อ Online เสนอแนะทางเลือกอื่นให้กับสังคม และการใช้สื่อ Online ด้วยความระมัดระวังถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง รวมถึง การใช้สื่อ Online ติดตามประกาศ หรือคำสั่งของรัฐบาล ทั้งนี้ในสภาพความเป็นจริงของการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนนั้น ไม่ค่อยจะได้ยุ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐบาลมากสักเท่าใด เพียงแต่ในช่วงที่ประชาชนประสบความเดือดร้อน อาจต้องการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จึงเป็นเหตุให้จำเป็นต้อง เร่งพัฒนาทั้งความรู้ การเคารพกฎหมาย การทำงานสาธารณะ การมีส่วนร่วม การเคารพความแตกต่าง ไปจนถึง การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีผลวิจัยที่แตกต่างไปจากผลวิจัยของ วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ (2561) ศึกษา ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย ที่ค้นพบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับมาก (4.01, SD .49) และประกอบด้วย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ องค์ประกอบที่ยึดมั่นในความถูกต้อง ความรับผิดชอบต่อสังคม คุณธรรม และการมีส่วนร่วม ทั้งนี้มีแบบจำลองที่สอดคล้องกันระหว่างข้อสรุปเชิงทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thongknow, Dorn et. al. (2018) ศึกษา การพัฒนาโมเดลการวัดคุณลักษณะความยึดมั่นในความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนไทย แล้วพบว่า มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย พฤติกรรม มีปัจจัยย่อยประกอบด้วย การเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 4.09 และมีน้ำหนักปัจจัยระหว่าง .60-.80) องค์ประกอบ ความรู้สึก จำแนกออกเป็นชุมชนและการเมือง ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 2.62 (.46-.64) ตระหนักต่อหน้าที่ มีค่าแปรปรวนเท่ากับ 2.96 (.35-.78) องค์ประกอบด้านปัญญา ประกอบด้วยปัจจัยด้านความรู้ อธิบายความแปรปรวนได้ 29.41 (.44-.77) และปัจจัยด้านเจตคติ ค่าแปรปรวน 9.33 (.61-.78) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกลมกลืนกันระหว่างข้อสรุปเชิงทฤษฎีและข้อมูล

เชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะปัจจัยองค์ประกอบด้านความรู้ เช่น การใช้สื่อ Online หาความรู้เกี่ยวกับสิทธิพลเมือง การใช้สื่อ Online หาความรู้เกี่ยวกับเสรีภาพของประชาชน และการใช้สื่อ Online พัฒนาความรู้ตนเองอยู่เสมอ

เพราะฉะนั้น การพัฒนาปัจจัยองค์ประกอบความเป็นพลเมืองดี จึงประกอบด้วย การเคารพกฎหมายร่วมกันผ่านการทำงานสาธารณะ เช่น การรักษาสีเขียวแวดล้อมร่วมกัน หรือการปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายที่มีความชอบธรรมร่วมกันของคนที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน ย่อมส่งผลต่อการสร้างความสงบสุขในสังคม อันเป็นเป้าหมายชัดเจนแล้ว ของประชาสังคมแนวใหม่ ที่ประชาชนต่างเน้นการพึ่งพาตนเอง แล้วนำเอาส่วนที่เหลือมาแบ่งปันต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนการหลอมรวมเอาแต่ละพลังความสามารถที่ประชาชนมีอยู่ ไปใช้ประโยชน์ร่วมกันต่อการสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติได้ในทางปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Boby of Knowledge)

การนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ สามารถนำไปใช้เป็นหลักสำหรับการพัฒนาตนเองให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปยังการร่วมกันสร้างประชาสังคมแนวใหม่ ที่นำไปสู่สันติสุขของสังคมได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการนำไปลงมือปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเคารพกฎหมายร่วมกันผ่านการทำงานสาธารณะ รวมถึง การพัฒนาความรู้ การมีส่วนร่วมและการเคารพความแตกต่างไปพร้อมกัน ตลอดจนการสร้างความรู้รับผิดชอบต่อสังคมให้ปรากฏขึ้นเองได้ในตัวตน โดยเฉพาะ การประกอบอาชีพสุจริต และการเคารพต่อกฎหมายของสังคม โดยปราศจากการเลือกลงมือปฏิบัติแต่อย่างใด ย่อมนำไปสู่ความชอบธรรม และเป็นธรรมได้จริงของทุกสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการพัฒนาการนำไปใช้ประโยชน์นั้น เน้นการพัฒนาความรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัจจัยเฉพาะด้านที่แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีเป็นการเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Ayutthasirikul, A. (2018). **A study of democratic citizenship characteristics of secondary school students**, Silpakorn University. [In Thai]
- Chansilp, V.(2561). Thai Youth's Citizenship, Kasetsart University. **Political Science Review Journal**, 5(1), 187-209. [In Thai]
- Khampongpee, W and Panichprinchai, T. (2017). A Development of Citizenship Indicators of Undergraduate Students, **Journal of Community Development Research**, 10(4), 175-185. [In Thai]
- Kuan, H-C.& Lam, W-M. (2013). **Norms of good citizenship**; the case of Southeast Asia Countries.
- National Statistical Office. (2019). **Population Survey Report 2019**. Bangkok. [In Thai]
- Phra Brahmagunabhorn P.A. Payutto. (2004). **Elder statesman Pridi Banomyong with the freedom of society**. [In Thai]
- Phra Brahmagunabhorn P.A. Payutto. (2547). **Political Science for the Nation Political Science for the World**. [In Thai]
- Suthas na Ayudaya, B.(2010). **Citizen consciousness the core of thai civil society**, Srinakarin Wirot Research and Development Journal, 2(3). [In Thai]
- Thongknow, et. al. (2018). **The development of a civic engagement measurement model for thai youth**, Suthiparithat journal, 39-52. [In Thai]
- Viphatphumiprathes, T.(2013). **Democratic citizenship of dhurakij pundit university students**, Dhurakij Pundit University. [In Thai]